

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 22. maja 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 59.

† DR. KAREL TRILLER.

Teško preizkušnemu slovenskemu gospodarju niso sojeni v tem letu najboljši dnevi. V ostrih borbah za obstoj, ko pokaže skoro na vseh straneh in so nam kakor še nikoli poprej nujno potrebni spretni vodje, izgubljamo naše najboljše kapitane. Padajo sredi najhujšega boja nepričakovano, tako da občutimo njih izgubo tem težje. Že koj ob začetku leta smo izgubili zborničnega predsednika pokojnega Ivana Kneza in danes je nastala v vrstah naših prvobojevnikov že zopet nova, široka vrzel, ki jo bo le s težavo izpolniti. Zakaj s smrtno dr. Trillerja je izgubilo dvoje naših prominentnih podjetij svojega glavarja, izgubila je cela vrsta drugih ustanov, zavodov in organizacij smotrenega sodelavca, z blagopokojnim dr. Trillerjem leže v grob vnet in odlični zagovornik celokupnega slovenskega gospodarstva. Strokovnih njegovih nasvetov bodo naši gospodarski krogi prav težko pogrešali.

Ni lahko dobiti moža takega kova, ki bi bil obdarjen s tolikimi vrlinami kakor pokojni dr. Triller. Advokat najboljšega glasu, obenem odlični gospodarski strokovnjak, je znal dr. Triller z bogatim svojim znanjem, ugledom in kavalirskim, mojstrskim nastopom povsod najboljši zastopati gospodarske interese, najuspešnejše ščititi ime slovenskega gospodarja.

Težke in združene z veliko odgovornostjo so bile funkcije, ki jih je vršil dr. Triller na narodnogospodarskem polju in vršil jih je tako, da je ves naš gospodarski svet njegovemu spominu dolžen globoke hvaležnosti.

Z vzorno marljivostjo, vztrajnim in ciljnim delom, s kremenitim značajem, ki ga je držal vedno nad valovi vsakdanjosti si je pridobil blagopokojni dr. Triller spoštovanje vseh, ki so ga poznali. Že ko ob občinski svetnik je razvijal na gospodarskem polju neumorno borbenost, pokazal mnogo zdrave, plodonosne inicijative. Prebivalstvu mestne občine ljubljanske je bil v najhujših časih smotren in skrben krušni oče, ki je znal kljub težkim razmeram organizirati brezhibno aprovizacijo. Njegovi nasveti in predlogi v finančnem odboru so rodili najboljše sadove.

Vsestranska verziranost dr. Trillerja v finančnih vprašanjih mu je pridobila zlasti veliko zaupanje v bančnih krogih in po smrti dr. Tavčarja zasede dr. Triller velevažno mesto predsednika ljubljanske kreditne banke. Temu odličnemu zavodu dal je na razpolago vse svoje bogato strokovno znanje in vsestransko izkušnost; načeloval mu je tik do svoje smrti. Težko bodo pogrešale njegovo smotreno vodstvo tudi Združene papirnice Vevče, Medvode in Goričane.

Kot predsednik je znal pokojnik tudi tu praktično uporabiti svoje bogate zaklade gospodarskega znanja in si je pridobil tudi za to veliko podjetje nevenljivih zaslug. Tudi je bil neposredno do svoje smrti predsednik zavarovalne banke »Slavije« d. d. v Ljubljani, ter odbornik Zveze industrijcev v Ljubljani, podpredsednik Saveza novčanik zavoda SHS v Zagrebu, predsednik mnogih kulturnih društev ter član uprave raznih industrijskih podjetij v Ljubljani in Zagrebu.

Velike zasluge si je pridobil pokojni dr. Triller zlasti kot član uprave Narodne banke v Beogradu. Kot edinemu predstavniku Slovenije, mu je bila poverjena važna naloga zastopati pri upravi Narodne banke interese slovenske trgovine, industrije in obrti. Bil je zato v stalnih stikih z gospodarskimi krogi ter je tolmačil njih težnje v tem odboru vedno odločno in brezobzirno. Ni se tudi branil povdarjati pred javnostjo na kako veliko nerazumevanje za naše potrebe je naletel pri tej upravi. Njegova interesantna izvajanja v zbornici za trgovino, obrt in industrijo so ostala vsem v živem spominu. Baš včeraj popoldne se je imel vršiti pri gremiju trgovcev v Ljubljani širši sestanek članov in vabljenih gostov, na katerem je imel predavati pokojnik o smernicah kreditne politike Narodne banke. Blagopokojni se je rade volje odzval vabilu gremijskega načelstva, toda usoda je odločila drugače. Pretrgala mu je iznenada nit življenja.

Nikdo ni si ne mislil, da izgubimo tako hitro tega moža, katerega smo videli do zadnjega popolnoma zdravega in čilega, polnega dobre volje in veselja do dela. V četrtek okoli 1/2 13., ko se je po vselem razgovoru poslavljaj od prijateljske mu obitelji ge. dr. Breklove na Kongresnem trgu, ga je uprav ob slovesu zadela srčna kap, preminul je nenadoma.

Pokojni dr. Triller je spadal med one delavce, ki ne iščejo zasluga, ki ne zahtevajo za svoje delo priznanja. Z dobrim nasvetom je bil vsakemu na razpolago in zadovoljen je bil, če ti je mogel pomagati. Njegova dobrodušnost in ljubeznivost sta mu pridobila spoštovanje vsakega, ki je prišel z njim v dotiko. Zato ni človeka, ki bi poznal dr. Trillerja in katerega ne bi vest o njegovi nenadni smrti napolnila s trpko žalostjo. Prerano umrlega, vzornega delavca težko pogreša ves gospodarski svet.

Danes popoldne ob 1/2 14. spremimo blagopokojnega dr. Trillerja na njegovi zadnji poti, da ga položimo v domačo škofjeloško zemljo k zasluženemu počitku.

Neumornemu gospodarskemu delavcu dr. Karlu Trillerju večna slava!

Ne zamudimo prilike!

Bodočnost naroda in bodočnost države ni samo v idejno zaokroženih dobrinah, bodočnost naroda in države je pravzaprav v dobro in solidno urejenem gospodarstvu, ki edino garantira za trajno bitnost pojedinca, naroda in države. Le koder je urejeno gospodarstvo, koder je za trajno zgrajena industrija in smotreno ustvarjena obrt in trgovina, je upanje in je vera, da narod ne bo propadel, temveč, da bo zmogel neizprosni konkurenci današnjega veka uspešno kljubovati in celo tekmovali. Iz teh vidikov se je rodila misel velesojmov in v tem pravcu ima velesojmi usmerjeno svojo organizacijo. Razprsti živahnejše medsebojno trgovino, ustvariti zdravo tekmovalje pojedinih produktov iz vseh dežel in zblížati nacionalne in mednarodne trgovske odnošaje, ki naj omogočijo solidno trgovanje in razpečavanje domačih in tujih izdelkov. Ljubljanski velesojm je s tem v mnogočem pripomogel k povzdigi nacionalne državne moči in k ugledu iste in tudi v bodoče je njegova naloga in namen, dvigniti gospodarsko življenje do one višine, ki bi morala biti ideal vsakega državljana, posebno državljana obrtnika, trgovca in industrijalca. Zato naj nikdo, ki mu je na srcu narod in država, ne pozablja na eminentno važnost velesojma in naj v zadnjih dneh, ko si je mogoče dobiti še ugodne razstavne prostore, prijavi in naj razstavi svoje izdelke, da s tem pokaže svetu svoj napredek in napredek naroda. Ne zamujajte takih prilik in ne bojte se v svet. V vašo korist bo in bo v korist splošnega gospodarstva. Torej čas je še in dosti vas je še, razstavite in pokažite svojo nevstrašenost. Prijave, ki naj vsebujejo, koliko m² razstavnega prostora bi potrebovali in kje približno bi si želeli, pošljite nemudoma uradu Ljubljanskega velesojma.

GOSPODARSKI KROGI V BANATU ZA BOLJŠO TELEFONSKO ZVEZO S SLOVENIJO.

Gospodarski krogi v Banatu so na posebni konferenci pod okriljem trgovske in obrtniške zbornice v Vel. Bečkereku razpravljali vprašanje telefonskih zvez v naši državi in znižanja telefonskih pristojbin. Posebno važnost polagajo na znižanje pristojbin, ker se telefona ne sme smatrati za luksuz, ampak za neobhodno občevalno sredstvo, ter na direktne zveze s kraji, s katerimi so v trgovskih odnošajih. V tem oziru prihaja v poštev direktna proga z Beogradom, Skopljem, Bečno, Slovenijo, Dalmacijo in Zagrebom v tuzemstvu in s Temešvarom, Brailo, Bukarešto, Bratislavo, Prago, Berlinom, Parizom, Londonom, Regensburgom, Dunajem, Curihom, Trstom in Solunom v inozemstvu. Po nalogu konference je zbornica v tej smeri podala ministrstvu pošte in brzojava posebno spomenico.

TRST ALI HAMBURG?

V bivši Avstriji je bil Trst najvažnejše pristanišče. Avstrija ga je pospeševala z izjemnimi tarifi, velikimi tranzitnimi skladišči in vsemi modernimi tehničnimi napravami. Ves avstrijski prekomorski promet je šel preko Trsta. Edino severnočeška industrija se je v gotovih primerih že takrat posluževala nemških pristanišč. Po političnem preobratu se je zaledje Trsta politično razdelilo na več držav. Italija porablja vsa sredstva, da s tarifnimi in tehničnimi olajšavami čim bolj razširi tržaško pristaniško zaledje. V svojih trgovsko političnih ci-

Načrta novih zakonov o menici in o čeku.

Prof. dr. M. Škerlj.

(Konec.)

III. Načrt čekovnega zakona.

1. Danes v četu ni treba navesti plačilnega kraja, navesti se sploh more samo kraj, kjer ima trasat (pozvanec) zavod ali trgovinsko naselbino ali kjer je obračunovališče, pri katerem je zastopan. Če kraj ni ali ni pravilno povedan, velja, da se ček plača v kraju trasatovega glavnega zavoda (naselbine). Poslej bo načelno moral biti plačilni kraj označen, če pa ne bo, bo veljal za plačilni kraj oni kraj, ki je naveden pri trasatovem imenu. Če plačilni kraj ni razviden niti na ta način, velja, da se ček plača v kraju, kjer je izdan. Tu gre teoretski za precej važno razliko, kajti če v kraju izdanja trasat nima zavoda, bi lahko prišlo do protesta v zrak. Dejanski stvar ne bo nevarna: v čekovnih blanketih se bo pač moral natisniti plačilni kraj.

Če v četu ni povedan kraj izdanja, velja kot tak oni kraj, ki je naveden poleg trasatovega imena.

2. Klavzula »plačajte iz moje imovine« ne bo več bistvena formalna sestavina čeka; materijalna sestavina ostane, ker se tudi poslej ček ne sme trasirati na osebo (firmo), pri kateri trasat nima pokritja za ček. Stvar ni baš važna.

3. Ček na prinosilca, v katerem je trasant obenem trasat, je neveljaven; to bi bil bankovec.

4. Danes ček na (določeno) ime ni prenosen z indosamentom, ček se more indosirati le, če se glasi na ukaz (po naredbi). Poslej bo tudi imenski ček ordrska listina kakor je menica.

5. Gl. II. št. 7. — Indosament »na prinosilec« je neveljaven. — Indosament na trasata ne pomeni pobotnice, če ima

ljih izkuša pridobiti in privezati na Trst tudi južno Nemčijo. Nemška pristanišča se dolgo niso zganila, ker bi bila vsaka akcija brezuspešna, kajti Zveza narodov je Nemčiji prepovedala, da izpreminja prevozne tarife. Čim pa je Nemčija dobila v tem oziru proste roke, so nemška pristanišča takoj opozorila vlado na nevarnost, katera jim preti od tržaškega pristanišča in zahtevala od vlade, da jih tarifno zaščiti. Nemška vlada je na podlagi te akcije svojih pristaniških mest sklicala v Berlin konferenco interesentov. Konference so se udeležili zastopniki Italije, Avstrije, Češkoslovaške in Poljske. Na konferenci so italijanski zastopniki stavili predlog, da se določi demarkacijska črta ali neutralna cona, ki naj bi ograničila ozemlje, ki se tarifno orientira na Trst, odnosno na nemška pristanišča. Nemška vlada na predlog ni hotela pristati in sporazuma ni bilo mogoče doseči. Zadeva je velike trgovske politične važnosti za Nemčijo in Italijo, ki se borita za pristaniška zaledja. V poštev prihajajoče države, to so Avstrija, Čehoslovaška in Poljska, so v boju nevtralne, ker v tem boju ne morejo ničesar izgubiti, ampak samo profitirati. Naj izpade boj tako ali tako, posluževale se bodo pač onih pristanišč, katera jim bodo nudila večje ugodnosti v tarifnem oziru in omogočila čim cenejšo pot na morje in iz morja.

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke do-
bile pri svojem gremiju.

trasat več podjetij in se ček indosira podjetju, ki ima sedež v drugem kraju nego v onem, na kateri je ček trasiran. Računska (knjižna) samostojnost večjih podjetij iste osebe se torej — za ček — priznava v navedenem pogledu kot pravna samostojnost.

6. **Aval** je urejen kakor pri menici. Kdor se, izvzemši trasata, podpiše na hrbitu imetniškega čeka, je odgovoren kot trasantov avalist — torej ne kot indosant.

7. Opuščen je naš sedanji sistem prezentacijskega roka za inozemske čeke in za čeke v Dalmacijo ali iz Dalmacije (istrske otoke), namreč 5 dni, transport, 5 dni, ki ima prednost, da je jako elastičen, ker upošteva vsakokratne prometne razmere, pa tudi slabo stran, da treba dokazovati dan oddaje za prevoz in dan prihoda v plačilni kraj. Po načrtu naj veljajo absolutni prezentacijski roki, določeni po raznih geografskih in prometnih okoliščinah, kakor po hrvaško-ogrskih in po številnih inozemskih zakonih. Kateri sistem je boljši in ali so roki odmerjeni pravilno, bodo povedala mnenja gospodarskih organizacij.

8. Naš zakon pozna ček za obračun, drugi zakoni poznajo prečrtani (prekrižani) ček. Haške resolucije poznajo oba, ravno tako naš načrt. Stvar gospodarskih organizacij bo, da se izjavijo, ali naj se uvedeta obe vrsti ali samo ena in katera.

9. Nadomestni protest (gl. II, 21) se bo po vsej moral vpišati v protestni register, s tem bo dobil značaj javne listine.

Protest se bo moral napraviti prej nego poteče prezentacijski rok; sedaj se mora napraviti prvi delavnik po dejanski prezentaciji, tudi če še ni potekel prezentacijski rok. Novi način je boljši, ker dopušča opetovano prezentacijo, n. pr. ako ob prvi še ni prišel avizo.

10. Duplikati so dovoljeni, če se ček iz naše države trasira v drugo; ni pa mogoče pri imetniških čekih.

11. Zastaralni rok v regresu je enoten in sicer šestmesečen. Vprašanje, ali je to podaljšanje potrebno.

12. Kazenske določbe so znatno razširjene in poostrene. Kaznujejo se a) formalne pogreške, n. pr. trasiranje čeka brez datuma ali z napačnim datumom, trasiranje čeka na osebo, ki ne more biti trasat, izprememba posebnega prečrtanja (gl. t. 8) v obče itd.; kazni je strožja, če se formalna pogreška napravi nalašč, b) trasiranje nezadostno pokritega čeka in namerno razpolaganje s pokritjem za ček, ki se ne more opozvati, ako se tako onemogoči honoriranje čeka.

13. Glede določb meničnega zakona, ki veljajo tudi za ček, načrt sledi hrvaško-ogrskega načina, tako da jih navaja vse na enem mestu; naš zakon navaja nekatere na posebnih mestih, druge skupaj v § 20; poljski čekovni zakon ponavlja meničnopravne določbe s celim besedilom. Dvomljivo je, kaj je boljše; najkrajši je gotovo sistem načrta.

14. Določbe o učinku višje sile na čekovnopravna dejanja so prevzete iz načrta meničnega zakona. Doslej pri nas zakon z dne 30. novembra 1912, drž. zak. št. 215, ni veljal za ček.

15. Uvede se obogatitvena tožba kakor v meničnem zakonu, oni posebni nadomestek za regres, ki ga pozna naš čekovni zakon (§ 19.), naj odpade. Tako tudi po poljskem zakonu.

16. Določbe o načrtu meničnega zakona o izvrševanju zastavne pravice in o retencijski pravici naj veljajo tudi za ček.

17. Ravno tako tudi določbe o amorozitaciji, o sposobnosti za čekovno regresno zavezo in o zastaranju.

18. Prehodne in sklepne določbe so analogne določbam načrta za menični zakon.

Izredni občni zbor »Merkurja«.

V sredo zvečer se je vršil v prostori gremija izredni občni zbor Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Zbor je otvoril društveni predsednik g. dr. Fran Windischer, ki je pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnike časopisja. Zahvalil se je gremijema in zvezi za blagohotno prepustitev prostorov ter je v izpopolnilo poročila o delovanju društva v letu 1925, ki je bilo podano na rednem občnem zboru, dodal, da je društvo v zadnjem času podvojilo svojo agilnost in da se najlepše razvija. Pohvalno omenja načelnika orkestra g. Novaka in požrtvovalnega pevovaljo g. Gruma, nadalje podpredsednika g. Kavčiča, tajnika g. Urbančiča in dirigenta orkestra g. Lampreta, ki so pripomogli, da se je pevski zbor in orkester tako dobro izpopolnil. Svojo misijo prav dobro vrši društveno glasilo »Trgovski tovariš«. Društvo je izdalo A. in F. Sičevo Trgovsko korespondenco in Trgovski koledar. Dobro so bili obiskani tečaji za nemščino, italijanščino, srbohrvaščino, slovensko stenografijo, knjigovodstvo in pevsko teorijo.

Na utemeljeni predlog društvenega člana g. Frana Melicerja so bili za izredne zasluge soglasno izvoljeni za častne člane naslednji gg.: Ivan Jelačin star., dr. Viktor Murnik, dr. Fran Windischer, Ivan Kostevc, Fran Kovač, Ignacij Novak, Pavel Fabiani, Ivan Volk in Hanuš Krofta. Za izkazano čast se je v imenu vseh častnih članov zahvalil društveni predsednik gosp. dr. Fran Windischer.

Nato je g. Zelenik predlagal, da naj se ponovno izvoli društvenim predsednikom sedanji velezaslužni predsednik g. dr. Fran Windischer, kar je sprejel občni zbor z navdušenim odobravanjem. G. dr. Fran Windischer se je v izbranih besedah zahvalil za izkazano mu zaupanje. So-

IV.

Večini izprememb napram sedanjim zakonom bo pač treba priznati, da so dobre in koristne. Druge so več ali manj brez posebnega pomena, ker pridejo v praksi malo v poštev; sprejele so se, da bi se naše bodoče menično in čekovno pravo čim bolj razlikovalo od onih zakonov, ki so se priredili in se še prirede po haškem zakonu (resolucijah). Zato bi izpremembe teh določb ne bile umestne, najsi bi se jim tudi dalo kaj prigovarjati. Cela vrsta pa je takih novih norm, zlasti v čekovnem načrtu, o katerih se da govoriti, in samo prav bo, če se o njih mnenja razbistre čim boljše, preden se načrti predložijo skupščini.

Obrestna mera in Narodna banka.

Ob priliki prizadevanj Narodne banke za znižanje obrestne mere priobčujuje znani strokovnjak g. Gjoka Čurčin, tajnik Centrale industrijskih korporacij v Beogradu o obrestni meri pod gornjim naslovom v »Trgovinskem glasniku« sledeča zanimiva izvajanja:

Kadarkoli Narodna banka pozove denarne zavode, katerim daje kredite, da znižajo svojo obrestno mero, ednosno opravičijo sedanjo višino, sicer jim kredite odpove, se pojavljajo v naši javnosti oporekanja proti takemu postopanju Narodne banke, češ da taka akcija našega največjega denarnega zavoda ne more biti uspešna, kakor ni tudi do sedaj še nikdar dosegla svojega namena. Čudno je pa, da se Narodna banka kljub poudarjenim neuspehom in kljub vsem težavam in komplikacijam, na katere se izgovarjajo branilci privatnih bank, vendar vrača na prvotno akcijo. Izgleda namreč, da po mnenju njene uprave vendar obstoje uspehi v obliki delnega vpliva na privatne denarne zavode v smeri postopnega znižanja obrestne mere. Kaže, da pretežnemu delu bank ni vseeno, ali dobi kredit Narodne banke po 6% ali ne. To so posebno one banke, koje v notranjosti in v pokrajinah ne dobijo vlog v taki izmeri, kakor velebanke v Zagrebu in v Ljubljani. Pa tudi številno teh zadnjih zavodov je bolj omejeno, kakor to navajajo branilci teze privatnih bank.

Obstoji pa možnost, da na hitrejši način pridemo do blagodejnega vpliva na znižanje obrestne mere in sicer s podeljevanjem direktnih kreditov našim gospodarskim krogom.

Znano je, da podeljuje Narodna banka samo kratkoročne, ne pa tudi investicijskih kreditov. Kratkoročnost je, kakor sem že na drugem mestu dokazal, bolj teoretična nego praktična. Našemu gospodarstvu je pomagano tudi s takimi krediti. Narodna banka eskontuje dalje samo poslovne menice; za te zahteva žiro velebank, kar izdatno draži kredit. Ne dvomimo, da se bodo gospodarski krogi polagoma prilagodili tudi tej zahtevi Narodne banke, dasi na drugi strani tudi dvomimo, da izhajajo vse menice, katere eskontira Narodna banka, iz zaključenih poslov. Obstoji pa še ena ovira za podeljevanje direktnih kreditov, ki je tehtnejša nego so ostale, to je poznavanje bonitete dolžnika in splošnega gospodarskega in konjunkturnega razvoja. Pri nas je to poznavanje tem težje, ker nimamo določenega pravca za gospodarsko politiko in so iznenadenja v tej smeri na dnevnem redu. Sicer si lahko ogledamo ravno v tem oziru

glasno se je nato izvolilo: za prvega podpredsednika g. Josipa I. Kavčiča, za drugega podpredsednika g. Riharda Toryja. V odbor pa iz vrst samostojnih trgovcev in trgovk: ga. Jelka dr. Brečlova in ga. Ivanka Leskovic ter naslednji gg.: Pavel Fabiani, Ivan Jelačin star., Ivan Jeras, Avgust Jurjevec, Fran Kovač, dr. Rudolf Marn, dr. Viktor Murnik, Ignacij Novak, Anton Ravhekar, Anton Verbič, Josip Winter, Fran Zebal, iz vrst nameščencev in nameščenk: gđc. Berta Strehovčeva in gđc. Darinka Vdovič ter naslednji gg.: Adolf Hribar, Mirko Jeršan, Rudolf Južna, Alfons Kastelic, Rihard Kramer, Josip Krek, Valter Lavrenčič, Janko Lozar, Fran Melicer, Oton Raška, Josip Sekula, Val. A. Urbančič.

Za predsednika razsodišča je bil izvoljen g. dr. Danilo Majaron, za preglednika računov pa gg.: Josip Malenšek in g. Urbančič.

Po končani volitvi je predsednik g. dr. Fran Windischer zaključil izredni občni zbor.

Kupujmo in podpirajmo
izvrstno
KOLINSKO CIKORIJO
domači izdelek.

Prijave razstavljalcev za Ljubljanski velesojem. Interesenti se opozarjajo, da je še čas za prijavo udeležbe na Ljubljanskem velesojem in da se še dobe ugodni razstavniki prostori. Naši gospodarski krogi naj v lašnem interesu te prilike ne zamude in naj nemudoma pošljejo prijave uradu Ljubljanskega velesoja. Ljubljanski velesojem spriči svoje priznane dobre organizacije storj vse, da privabi čim več resnih interesentov za blago na svojo prireditel.

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

(Nadaljevanje.)

Kako se vložiti tožba.

Tožba se mora vložiti pri tajniku razsodišča in sicer pisмено ali pa ustno na zapisnik. Tožitelj pa mora obenem plačati sodno takso, kakor jo določijo Borzni svet.

V tožbi mora točno navesti svoje ime, poklic in bivališče in seveda tudi nasprotnikovo. Ako ne zastopa tožbe pred razsodiščem sam, mora tudi navesti ime, poklic in bivališče onega, ki ga bo v pravdi zastopal. Dalje mora navesti tožitelj točno resnično stanje sporne zadeve, dokazuje za vse trditve, ki jih v tožbi navaja, število prilog z navedbo kar dokazujejo iste, kakor na primer: trgovsko zaključnico ali sklepni list, račun, eventualna pisma. Iz priloženih dokumentov pa mora biti razvidno, da je za razsojo vložene tožbe merodajno razsodišče Borze. V tožbi je tudi točno navesti, kateri znesek z obrestmi oziroma kateri zahtevki ima tožitelj napram tožencu. Tožbo mora podpisati tožitelj oziroma njegov zastopnik.

Pismena tožba se mora vložiti v dveh izvodih. Ako pa je toženi več oseb, se mora tožba vložiti v tolikih prepisih tožbe in prilog, kolikor je tožencev, razven tega pa še en izvod za razsodišče.

Ako tožba ni pravilno sestavljena, jo lahko vrne tajnik razsodišča z zahtevo, da se jo popravi in se postopanje toliko časa ne vrši, da se predloži razsodišču pravilno popravljena tožba (§ 39).

Tožba in vse vloge na razsodišče morajo biti sestavljene v slovenskem ali srbohrvaškem jeziku.

Pristojnost razsodišča.

Ako iz vložene tožbe jasno in očito izhaja, da borzno razsodišče ni pristojno za razsodbo, lahko tajnik razsodišča v sporazumu s predsednikom borznega razsodišča tožbo zavrne, vendar ima v tem slučaju tožitelj pravico predlagati, da se sestane razsodišče, ki potem določi o pristojnosti (§ 29.).

Uradno postopanje po vloženi tožbi.

Tajnik razsodišča določi po prejemu tožbe dan sodne razprave ali kakor se imenuje narok. Prva razprava naj se vrši najkasneje v 45 dneh po vložitvi tožbe in se mora razpisati tako, da imate obe stranki, od dneva ko dobite poziv, pa do razprave dovolj časa, da imenujete svoje zastopnike in razsodnike.

V tem pozivu, ki se izda vsled vložene tožbe, se pozovejo stranke, da imenujejo svoje razsodnike in da se udeležijo točno ob določenem uri in dnevu razprave osebno, ali pa po svojem zastopstvu, ki se mora izkazati z pravilno izstavljenim pooblastilom.

Ako se katerakoli stranka — toženelec ali tožitelj — ne udeležijo točno ob določenem času razprave osebno ali po svojem zastopniku, smatra sodišče za resnične vse one dejanske navedbe, ki jih navede ali izpove ona stranka, ki se je razprave udeležila in razsodišče odloči o tožbenem zahtevku tako, kakor predlaga to na razpravo došla stranka. Te tožbe imenujemo kontumačne ali zamudne tožbe, zato mora vsaka stranka polagati vso pozornost in se pravočasno udeležiti razprave, ako noče tožbe izgubiti. (§ 31.)

Dostavo tožb, vabil in pozivov poskrbuje tajništvo razsodišča po določenih predpisih Pravilnika za razsodišče.

Ako katera stranka med pravdo izpremeni svoje stanovanje, mora to pisмено ali ustmeno sporočiti razsodišču.

Sodne razprave so javne.

Razprave pred sodiščem so javne in se sme javnost izključiti le iz razlogov npravnosti, kar pri trgovskih pravnih pač ni slučaj ali vsled javnega reda ali zato, da se razprava vrši nemoteno. Na predlog tudi ene same stranke sme razsodi-

šče izključiti javnost, če se morajo zaradi rešitve pravnega spora razkladati dogodki iz družinskega življenja. Razglasitev sodbe pa se mora vedno izvršiti javno. — Ako se določi razpravo v celoti ali deloma za tajno, ima vsaka stranka — toženelec ali tožitelj — pravico zahtevati, da smejo biti poleg njegovega pooblaščenca navzoči še trije njegovi zapužniki pri razpravi.

* Vsaka stranka se mora vesti pred sodiščem dostojno, ker sicer se jo lahko izključi od razprave, če se ji je to preje zagrozilo in opozorilo na pravne posledice. Taka odstranitev se smatra za prostovoljni odhod in se vsled tega lahko naprej razpravlja, oziroma na nasprotnikov predlog razpravo zaključi in eventualno izreče zamudna sodba, (§§ 37., 38.) to se pravi, da je stranka, ki je bila vsled nedostojnega obnašanja odstranjena, tožbo izgubila.

Kdo lahko zastopa stranko pred razsodiščem?

Stranka — tožitelj ali toženelec — ima pravico, da pri razpravi zastopa osebno svojo tožbo ali svoje stališče, ima pa tudi pravico, da pooblasti svojega zastopnika. Vendar ima pravico, da tudi v tem slučaju, ako ima svojega pooblaščenca, sama tudi prisostvuje razpravi in se udeležijo iste. Zastopnik pa se mora izkazati ob pričetku razprave z pooblastilom

zglede v inozemstvu. Vzemimo za primer najkonservativnejše zavode na svetu, to so angleške banke, ki se bavijo izključno z bančnimi posli.

Največji angleški zavodi izkazujejo koncem l. 1924 dnevnih posojil 98'6, investicij 207, predumov 784'6 milijonov funtov šterlingov. Koncem leta 1925 so znašale te vsote 105'7, 259'2 in 798'2, dočim so vloge padle od 1529 koncem leta 1924 na 1522 milij. funtov šterlingov koncem leta 1925. Angleška banka sama je izdala v tem letu od svoje gotovine okroglo 10 milijonov funtov šterlingov v zlatu. Ker po starem pravilu krije en funt zlata v Angleški banki 8 do 10 funtov depozitov doma, se je potemtakem kreditna podstava angleškega gospodarstva znižala za 80—1000 milij. funtov šterl. Bančne vloge so med tem v istem času padle samo od 1795 na 1782 milij. f. št., dočim se je postavka blagajna pri sebi in v Angleški banki znižala od 309'4 samo na 302 milij. f. št. Ta pojav se more tolmačiti samo s tem, da so se privatne banke s pomočjo angleške banke prilagodile izpremenjenim razmeram in da so angleškemu gospodarstvu stavili veliko več sredstev na razpolago, nego v normalnih prilikah, ko so tuja in njim zaupana sredstva razposojale samo na kratek rok ali jih investirale v državne papirje z zlato podstavo. Maksimum posojil gospodarstvu iz lastnih in tujih bančnih sredstev je znašal v predvojni dobi 40%, dočim se je v povojni dobi zvišal na 52%. Istotako so se izpremenili roki. Banke dajejo kredite na leto dni ali še dalje. Da se pa obvarujejo izgub, prevzemajo v svoje uprave gospodarske strokovnjake, ki dobro poznajo položaj na tržišču tudi glede posameznih gospodarskih panog, same pa vstopajo v uprave posameznih gospodarskih podjetij. Končno se poslužujejo za svoje industrijske dolžnike posebnih strokovnjakov, kakor se tudi posamezna industrijska podjetja reorganizirajo potom posebnih bančnih strokovnjakov.

Naša Narodna banka bi ne smela izgubiti nikdar iz vida, da je glavni regulator našega denarnega trga in celega našega gospodarskega življenja. Brez njene pomoči ne morejo uspevati niti naši denarni zavodi, niti naša trgovina in industrija tako kakor uspevajo, ako se naslanjajo nanjo. Njeni upravi ne bo težko, organizirati sodelovanje s privatnimi bankami v smeri ureditve denarnega in kreditnega prometa v našem gospodarstvu. Ako bi se katere privatne banke neupravičeno upirale, bi bila Narodna banka iz splošnih interesov primorana, da izvede organizacijo kreditov tudi brez sodelovanja privatnih bank, odnosno brez onih, ki se upirajo upravičenim zahtevam. Najboljše bi to izvedla z davanjem direktnih kreditov

stranke. Kot zastopniki lahko nastopajo pri razpravah osebe, ki so v seznamu razsodnikov, ki niso borzni člani, dalje odvetniki, javni trgovski družabniki, prokuristi, trgovski pomočniki in drugi nameščenci strank, poleg teh smejo zastopati tudi borzni člani, sodno imenovani kuratorji, razpravljalci in upravitelji konkurznih skladov (§ 39.).

Poravnave.

Razsodišče mora poizkusiti pri otvritvi razprave poravnavo med strankami. Ako stranki iste ne sprejmeta, ima razsodišče še vedno pravico v vsaki poznejši dobi med razpravo staviti predlog za poravnavo. Če se doseže poravnava, se mora ista zabeležiti na zahtevo stranke v zapisnik. Poravnave, sklenjene pred razsodiščem ali pred tajnikom razsodišča ali njegovim namestnikom, so veljavne samo tedaj, če so pisмено zabeležene in podpisane od obeh strank. Zapisnik o poravnavi morata podpisati predsednik in tajnik razsodišča, če pa se ista vrši pred tajnikom, pa ga podpisuje tajnik sam.

Ustna sodna razprava.

Če je poizkus poravnave brezuspešen, otvori razsodišče ustno razpravo. Zaslizati mora stranke glede njih izvajanj in dokazilnih predlogov ter ugotoviti de-

našemu gospodarstvu. Naravno je med tem, da se mora uprava Narodne banke preje oskrbeti z vsemi potrebnimi podatki o onih podjetjih, katera bi prišla za kredite v pošteve in sicer že zato, da se obvaruje izgub, ki bi jo napotile, da se vrne na staro pot podeljevanja kreditov potom privatnih bank.

CITROEN - AUTOMOBILI

v specialni luksuzni izdelavi, 10/22 HP, 4 do 5 sedežni, jeklena karoserija, porabi 8 l benzina na 100 km. Brezkonkurenčne cene. —

Zahtevajte cenik pri zastopstvu

JUGO-AUTO, Ljubljana

Đunajska cesta 36. Telefon 236.

POSLEDICE SPLOŠNE STAVKE NA ANGLEŠKEM.

Tajnik delavske internacionale Hedges je v razgovoru z zastopnikom »Press Associated« izjavil: Zadnja splošna stavka je bila velika napaka. Bila je mogoča pa brezmiseln napor zlasti vočigled socialnih sil ki so mu nasprotovali. V dveh strašnih tednih stavke so bile uničene vse pridobitve, vsi uspehi stoletnega strokovnega dela. Gospodarski položaj premogovne industrije je sedaj veliko slabši kot pred stavko. Pogoji, ki jih je stavila vlada, so le odsev tega žalostnega dejstva. Pred stavko bi si angleški premogarji mogli zagurati boljše pogoje, kot sedaj. Ko je nasprotnik videl učinek stroja, ki bi teoretično moral brezhibno funkcionirati, ki pa ne računna s človeško naravo in danimi dejstvi. Sedaj je treba združiti vse sile za čim večje skrajšanje neizogibnih obojestranskih žrtev. Misli se je treba le na to, kako pripraviti rudarje in lastnike do tega, da bodo z odločnostjo stopili k obnovi.

Trgovina.

Iz poslovnega poročila beogradske borze. — Beogradska borza je imela v letu 1925 skupaj 4211 (l. 1924: 3703) milijonov dinarjev prometa. Promet se razdeli sledeče: valute 14, devize 3563, državni papirji 623, bančne delnice 9 in industrijske delnice 2 milijona dinarjev. Čisti dobiček borze je znašal v l. 1925: 2,3, v l. 1924 pa 1,8 milijonov dinarjev. Borza, ki posluje sedaj v poslopju akademije znanosti, si tekem letošnjega leta sezida lastno palačo.

Maksimalne cene na Grškem. — Med redkimi državami, ki še niso uknile maksimalnih cen, katere so uvedle v vojni dobi, je tudi naša sosedna Grška. Tržne komisije v vseh večjih krajih od časa do časa določajo cene, po katerih se morajo prodajati življenske potrebščine. Med te predmete se štejejo med drugimi moka, meso, sir, drva in živina, ki prihajajo v pošteve za naš izvoz. Komisije določajo cene bolj po čutu, nego

janski stan, ki je predmet spora. Če se stranka — toženci ali tožitelj — ne more jasno izjaviti o pravni stvari ali če se obnaša nedostojno, mora razsodišče odrediti, da se po tavi taki stranki zastopnik.

Ako se katera stranka sama odstrani, se razprava vrši naprej. Če ne pride pa nobena stranka na razpravo, tedaj se ta sploh ne vrši in tožbeno postopanje toliko časa počiva, dokler ne predlaga ena izmed strank, da naj se postopanje zopet otvori.

Zasliševanje strank, prič ali izvedencev pred razsodiščem se vrši brez prisega. Ako pa je prisega kjerkoli potrebna, izvrši se ista pri okrajnem sodišču.

Sodni vpogled v trgovske ali druge poslovne knjige v Ljubljani sme izvesti le en razsodnik ali tajnik tistega razsodišnega senata, ki obravnava tožbo. Če pa so te knjige izven Ljubljane, izvrši pregled istih dotično okrajno sodišče, v katerega sodnem okraju se dotične knjige nahajajo. — Pri pregledu teh knjig po sodišču lahko prisostvuje tajnik razsodišča, če sta obe ali vsaj ena tožečih se strank zadovoljni, da nosi stroške za ta pregled oziroma tajnikovo prisostvovanje.

Tržne in borzne cene, ki prihajajo v pošteve za rešitev spora, ugotovi razsodišče uradoma. (Dalje sledi.)

po trgovski kalkulaciji. Marsikdaj je uradno določena cena tako nizka, da je vsak promet z Grško izključen. Grčija je na eni strani znižala carino za živino in življenske potrebščine v izmeri, ki bi omogočala izdaten izvoz od naše strani, na drugi strani pa ni uknila maksimalnih cen, ki preprečujejo redne trgovske stike z Grško. Dokler se te cene ne odpravijo, ni mogoče misliti, da bi se mogel naš izvoz na Grško količkaj popraviti.

Trgovinska pogodba med Nemčijo in Švico. Dne 17. t. m. je bila podpisana trgovinska in navigacijska pogodba, sklenjena med Nemčijo in Švico.

Industrija.

Tovarna čipk v Varni. V Varni (Bolgarija) se je ustanovila tovarna čipk. Tovarna se je prej nahajala na Porurju, a so se sedaj lastniki tovarne — Nemci preselili v Varno. Tovarna bo delala za eksport v Turčijo, Grčijo itd.

Prizadevanja mlinarske industrije v Nemčiji za zvišanje carine na moko. — Mlinarska industrija v Nemčiji je naprosila vlado, da uvozno carino na moko, ki znaša 8 državnih mark, zvišaj najmanj na 10,25 državnih mark, da s tem zaščiti domačo industrijo pred ameriško konkurenco, ki dela pod ugodnejšimi pogoji. Ako bi se carina na žito zvišala, naj bi se v istem razmerju zvišala tudi carina na moko.

Bolgarski industrijalci zahtevajo od vlade, da jih denarno podpira in se pritožujejo, da je denarna subvencija vedno manjša. Medtem ko je dajala pred vojno država industrialcem denarnih subvencij v iznosu 80 do 100 milijonov zlatih levov, je dala za iste vsote leta 1924 samo 430 milijonov papirnatih levov.

Obrt.

Italijanska vlada proti hotelirjem. — Italijanski hotelirji so zahtevali od tujcev za sobe višjo ceno, ako niso v hotelu obedovali in večerjali. Vlada jim je povišanje cen prepovedala in odredila, da za sobe se mora zaračunati brez ozira na navedene okolnosti vsem gostom cena za sobe enotno.

Denarstvo.

Praktična uredba. — Jako praktična uredba so pošne kreditne nakaznice, vpeljane v Nemčiji, ki omogočajo potniku, da se v vsakem kraju, ker je pošta, oskrbi z gotovino. Kreditne nakaznice se naroče pri vsakem poštnem uradu. Glasiti se smejo k večjemu na 5000 državnih mark. Vsak dan se sme dvigniti na eno in isto kreditno nakaznico 500 mark. Izplačuje kreditne nakaznice vsaka pošta tekem blagajniških ur. Pri izplačilu se je izkazati z legitimacijo s fotografijo. Kreditne nakaznice veljajo pol leta.

Rumunija išče posojilo v Italiji. Rumunska vlada je sklenila poslati v Rim državnega podtajnika v finančnem ministrstvu. Manoilesvuja, ki bo skušal doseči sporazum glede novega posojila, ki naj bi ga Italija dovolila Rumunski. Pogajanj se bo udeležil tudi rumunski poslanik v Londonu, Titulescu, ki je že prispel v Rim. V Bukareštu se spet širijo vesti, da bo rumunska kraljevska dvojica meseca julija posetila italijansko prestolico. Potovanje bi bilo oficijelnega značaja.

Terminska kupčija z devizami v Nemčiji zopet dovoljena. — Nemška vlada je naredbenim potom dovolila, da začne berlinska borza znova terminsko kupčevati z devizami. Hkratu je uknila enoten devizni kurz. S tem je nemška državna banka pokazala moč in voljo, da popusti na dosedanjih omejitvah, ki ostanejo samo deloma v veljavi. Med temi omejitvami je najvažnejša omejitev upravičenosti trgovati z devizami na pooblaščenke banke, menjalnice in posredovalce. Pri nas še vedno veljavna omejitev, da se mora eno tretjino devize oddati Narodni banki po uradnem kurzu je bila v Nemčiji uknjena že v novembru l. 1924. Istočasno so se uknile tudi razne kontrolne odredbe, ki so pri nas v tej ali drugi obliki še vedno v veljavi. Nemška valuta se bo v bodoče mogla gibati le v okvirju zlate vrednosti. Državna banka si je tudi za bodoče nadelala nalogo, da vzdrži na dolarskem kurzu 4.20. Ima namreč po državneni deviznem portfelju tudi moč, da vsako spekulacijo z marko že v kali uduši. — Skrajni čas bi bilo, da bi tudi naši od-

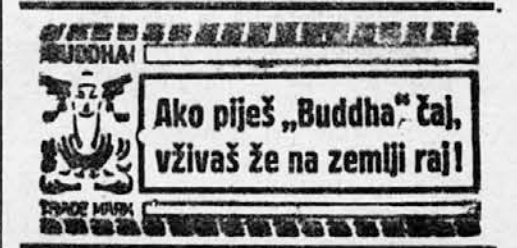
ločilni krogi začeli misliti na omiljenje strogih deviznih omejitev, ki povzročajo našemu gospodarstvu veliko sitnosti, še več pa škode.

Carina.

Povišanje carine v Švici. — Švicarski zvezni svet je predlagal parlamentu, da poviša carino na ječmen in hmelj. Carina na ječmen naj se poviša za 10,7 franka za 100 kg brutto, na hmelj pa za 14,5 franka. — Glede povišanja carine na pivo ne stavi konkretnega predloga. Povišek bo po vladnih kalkulacijah do nesel 5—6 milijonov frankov.

Promet.

Nova telefonska linija. — Te dni se je pričela graditi nova direktna telefonska linija med Zagrebom in Splitom. Po zgradbi, ki bo trajala približno en mesec, se linija takoj otvori za promet.



Iz naših organizacij.

Nakupna, prodajna in izvozna zadruga v Mestnju r. z. z. o. z. vabi na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 30. maja 1926 ob 16. uri v prostorih Franca Drogenik v Poljčanah. Dnevni red: 1. Premestitev zadruga; 2. Kritje zgube; 3. Volitev članov načelstva in nadzorstva; 4. Sprememba pravil; 5. Odškodnina združnemu uradniku in za skladišče; 6. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ali zastopanih članov združnikov.

Gremij trgovcev za politični okraj Logatec.

(Konec.)

Gospod veliki župan je izdal naredbo, da naj se v vsakem gremiju osnuje trgovsko nadaljevalna šola in to tedaj, če je vsaj 10 vajencev v zaokroženem okolišu.

Ker je pa gremij zelo razsežen in neenoten, je ustanovitev take šole izključena, ker nima niti Cerknica, niti Stari trg ali Logatec potrebnega števila vajencev. Radi tega bodo morali trgovski vajenci tudi še nadalje posečati skupno z obrtniški vajenci obrtno nadaljevalne šole.

V sporazumu z gostilničarsko zadrugo v Ložu je gremij napravil prošnjo na meroizkusni urad, da bi se ustanovila v našem srezu meroizkusna postaja. Postaja naj bi bila na Rakeku. Nadaljnjo akcijo je gremij prepustil gostilničarski zadrugi. Poleg spremljave navedenega se je na gremijalnih sejah razpravljalo še o naslednjih vprašanjih:

K osnutku novega obrtnega reda so se stavili gotovi spreminjalni predlogi, k protialkoholnemu zakonu so se stavile pripombe, v kolikor se isti nanaša na vinsko trgovino in prodajo v zaprtih steklenicah.

Proti osnutku in uveljavljenju zakona proti draginji se je podal energičen protest, in sicer se je stavila tudi zahteva, da se že sedaj obstoječi zakon čimpreje ukine, ker pri sedanji konkurenci in mrtvilu v trgovini je vsaki zakon povsem nepotreben. Podale so se tudi izjave k raznim trgovskim pogodbam, v kolikor se iste ne nanašajo na trgovino v gremijalnem okolišu.

Pri obrtni oblasti se je v nešteto slučajih zahtevalo pojasnil, v kolikor je bilo za poslovanje potrebno.

Konečno moramo omenjati, da nam je v naših težnjah stal ob strani »Trgovski list«. Radi tega je dolžnost vsakega trgovca, da list podpira ne samo z naročnino, ampak tudi s sodelovanjem, ki je lahko lokalnega značaja in s katerim se vsaj večje število trgovcev opozori na kake važne probleme. Da list vsestransko ustreza, je znamenje to, da so vsi advokati, notarji in drugi stanovi, ki nimajo s trgovino nič skupnega, na list naročeni in da ima procentuelno od teh stanov večje število naročnikov. To dejstvo je pa za trgovce v sramoto in težiti moramo za tem, da damo listu s svojimi naročili moralno in materijelno oporo.

Tovarna trikotaže in perila

GASPARI & FANINGER

MARIBOR — Ruška cesta šte. 45.

Priporoča svoje izdelke letnega blaga kakor: Otroške veslarske majice in moške mornarske maje v različnih vrstah in izdelavah, sokolske maje, mrežaste maje, kopalne hlače ter kopalne obleke za moške in ženske in damske reform trikot hlače. — Nadalje obveščamo naše cenj. odjemalec, da izdelujemo že zimsko trikotažo v najboljših vrstah ter sprejmemo lahko naročila za vsako količino in dobavljivo za avgust ali september mesec. — Prodaja se samo trgovcem.

Zahvaliti se moramo konečno vsem, ki so s svojimi nasveti in predlogi pripomogli k pozitivnemu delu in želimo, da bi se v tekočem letu število teh dobrotnikov povečalo, da bomo lahko kos poverjeni nalogi.

Tajniško poročilo za leto 1925. V letu 1925 imamo zaznamovati večje nazadovanje trgovskih obratov, čemur je povod popolna stagnacija v trgovini, pomanjkanje gotovine pri konzumentih, visoke obresti in v prvi vrsti pa velika davčna bremena. Prijav za nove obrti je bilo v celoti 22, a odjav obrti pa 35, torej smo nazadovali za 13 obrtov. Vrh tega so bile to skoro izključno prijave od trgovcev, ki posedujejo že po 1 ali 2 obrti. Število trgovskih obratov je znašalo v celoti 376 s 412 obrti. Od tega števila je pa 46 takih, ki so začasno ustavili obratovanje. Iz navedenega je razvidno, da je konec leta 1925 izvrševalo obrt le 330 obrtnikov. Največje nazadovanje ima zaznamovati trgovina z lesom, trgovina z mešanim blagom, branjarja in ekspedicija. Pisarniškega dela je bilo obilo, kajti prejeli smo 401 dopis, a odposlali v celoti 1521 dopisov in okrožnic ter vabil. Dnevno je povprečno bilo odposlanih po 5 dopisov. V letu 1925 je gremij obdržal 3 občne zbornice in to v Starem trgu, Logatcu in Cerkljici. Sej je bilo 5, sestankov radi telefona in radi ležarine pa 6. Učencev je bilo prijavljenih 17, odjavljenih 11, v uku jih je ostalo še 41. Pomočnikov je bilo prijavljenih 7, odjavljeni 3, a v službi koncem leta 24.

Inventar. 1. Pisalni stroj Oliver 7000 Din, 10% odpis 700 Din, ostane 6300 Din. 2. Miza za pisalni stroj 300 Din, 10% odpis 30 Din, ostane 270 Din. 3. Hranilna knjižica 5000 Din. 4. Razne tiskovine, kuverte 1200 Din. Skupaj 12.770 Din.

Proračun za leto 1926 izkazuje naslednje dohodke in stroške: D o h o d k i: 1. Prebitok iz leta 1925 509.63 Din. 2. Sprejemnina vajencev 400 Din. 3. Oprostitina vajencev 300 Din. 4. Sprejemnina članov 4000 Din. 5. Obresti 100 Din. 6. Neplačana članarina za leto 1925 4010 Din. 7. Razni dohodki 40 Din. 8. Neplačani prispevki za telefon 1200 Din. 9. Primanjkljaj 10.740 Din. Skupaj 21.300 dinarjev.

Stroški: 1. Upravni stroški 3500 Din. 2. Trgovski list 180 Din. 3. Uradni list 120 Din. 4. Trgovski tovariš, Trgovski koledar, Obrtni koledar itd. 200 Din. 5. Prispevek za tajnika 3600 Din. 6. Potni stroški 3500 Din. 7. Srečke za Trgovsko

akademijo 1000 Din. 8. Prispevek Zvezi 3700 Din. 9. Obrtne šole, 3 po 400 Din, 1200 Din. 10. Zvezi neplačan prispevek 1500 Din. 11. Obrtnim šolam neplačani prispevek 800 Din. 12. Primanjkljaj pri telefonu 2000 Din. Skupaj 21.300 Din.

Računski zaključek za leto 1925. D o h o d k i: 1. Gotovina v blagajni 6.668.96 Din. 2. Sprejemnina udov 2575 Din. 3. Sprejemnina vajencev 480 Din. 4. Oprostitina vajencev 360.75 Din. 5. Zadruga doklada 10.285 Din. 6. Globe 10.7. Razni dohodki 16 Din. 8. Narasle obresti 50.82 Din. 9. Telefon 46.600 Din. — Skupaj 67.046.53 Din.

Stroški: 1. Upravni stroški 5662 Din. 2. Knjige, časopisi 169.50. 3. Prispevek Zvezi 1000 Din. 4. Razni stroški 329 Din. 5. Obračun pristojbin 76.40. 6. Hranilnica 5000 Din. 7. Potni stroški 4300 Din. 8. Telefon 50.000 Din. 9. Preostanek 509.65 Din. Skupaj 67.046.53 Din.

Novavas, dne 31 decembra 1925.

Načelnik: Lenarčič Stanko l. r. — Pregledovalca računov: I. Krošelj l. r., A. Kravanja l. r.

RAZNO.

Konferenca novinarjev Male antante. Povodom konference zunanjih ministrov držav Male antante na Bledu sredi meseca junija t. l. se vrši obenem tudi sestanek novinarjev Male antante. Na tem sestanku se izdelajo statuti za novinarsko organizacijo držav Male antante. Prva novinarska konferenca Male antante je bila lansko leto v Sinaji na Rumunskem.

Letošnja letina v Vojvodini. — Predsednik novosadske borze dr. Dunčerski je izjavil o letošnji letini, da se že 40 let bavi s poljedelstvom, a še nobeno leto niso bili izgledi za ugodno letino v Bački tako ugodni, kakor ravno letos. Sedanje stanje setve ga utrjuje v prepričanju, da bomo imeli letos rekordno letino. — Ako ne nastopi kaka vremenska nezgoda, sme Bačka z mirnim srcem pričakovati izredno bogato žetev.

Iz statistike o nabavljajnih zadrugah. — Koncem leta 1925 je bilo včlanjenih v Zvezi nabavljajnih zadrug 109 zadrug, ki se na posamezne pokrajine razdele sledeče: v Srbiji jih je 21, v južni Srbiji 12, v Črni gori 4, v Bosni in Hercegovini 15, v Vojvodini 9, v Dalmaciji 9, na Hrvaškem in v Slavoniji 24, v Sloveniji

15. Tekom leta 1925 je njihovo število padlo za 33. Na novo se je ustanovila samo ena zadruga v Črni gori. Z obratovanjem je prenehalo v Srbiji 12, v Bosni 2, v Vojvodini 1, na Hrvaškem in v Slavoniji 13 in v Sloveniji 5 zadrug. Vzrok za likvidacijo se navaja pri 7 zadrugah premajhno zanimanje, pri 7 slabo poslovanje in pri eni nesoglasje glede konstituiranja odbora. Zadrugnikov so štele nabavljajne zadruge l. 1925: 43.612, koncem leta pa 38.867 in sicer 10.879 v Srbiji, 1712 v Črni gori, 5031 v Bosni, 3686 v Vojvodini, 2143 v Dalmaciji, 9624 na Hrvaškem in 4729 v Sloveniji. Konec leta 1925 je znašal kredit vseh zadrug 33.8 milijonov dinarjev, rezervni fond 3.2 milij. Din, plačani deleži 5 milij. — Člansko jamstvo se razteza na znesek 20.6 milij. Din. — Iz statistike izhaja, da poenjuje med državnimi nameščenci spricho poostrenih konkurenčnih pogojev zanimanje za nabavljajne zadruge, katere kljub vsem ugodnostim ne vzdrže konkurenčnega boja.

Razširjenje Sveta Družbe narodov. — Komite komisije za reorganizacijo Sveta Družbe narodov je predložil komisiji poročilo o dosedanjih začasnih sklepih. Po tem poročilu se je večina izrekla za razširjenje Sveta z nadaljnjimi tremi člani, za uvedbo sistema, s katerim se po poteku mandata posameznim državam olajšuje ponovni vstop v Svet s tem, da se morejo na skupščini Družbe narodov takoj zopet izvoliti. Glasovanja v komiteju so se vzdržali zastopniki Brazilije, Uruguaya, Argentine in Španije tako, da je poročilo sprejeto z 11 glasovi proti 4, ki so se glasovanja vzdržali.

Zagreb šteje 135.000 prebivalcev. Iz uradnih podatkov je razvidno, da je dne 31. decembra 1926 hrvaško glavno mesto štelo 135.555 duš. Pred vojno je imel Zagreb samo 60.000 prebivalcev. Mesto se v zadnjem času zelo razvija.

Montanistični velesejem v Pragi. — Kakor nam javlja ravnateljstvo Praških mednarodnih velesesemov bo ob priliki letošnjega jesenskega velesesema (od 9. avgusta do 5. septembra) organiziran v Pragi prvič veliki Montanistični velesejem. Ta velesejem bo razdeljen v štiri skupine, ki bodo obsegale vse produkte in surovine, kakor tudi stroje itd. omenjene panoge. Prva grupa bo obsegala produkte rudnikov (vzorec premoga, briketov, koksa, rud, anglomeratov, ekspozicije iz raznih panog rudarskih obratov, n. pr. socialna ureditev

rudnikov, načrti delavskih kolonij, konsumov itd.). V drugi skupini bo razstavljeno: iskanje rud, kopanje rudnikov in rudniška oprava, eksplozivne snovi, rudniški transport (vlaki in prevozna sredstva), rudniška ventilacija, izsuševanje rudnikov, fabrikacija briketov, uporaba elektrike itd. Tretja skupina: Koks in njegova uporaba, topilnice, moderni način kurjave v gospodinjstvu, trgovina s premogom. Četrta skupina: razstava preizkuševalnih zavodov za varno izrabo kuriva, razstava laboratorijev, literatura, fotografije itd. — Ta montanistični velesejem bo prva prireditelj te vrste v srednji Evropi in že sedaj vzbuja veliko pozornost zainteresiranih krogov. Tukajšnje interesente opozarjamo na važnost te specialne razstave.

Elektrifikacijska dela v Rusiji. Po načrtu iz leta 1920 bi se moralo zgraditi v Rusiji v 10 do 15 letih 20 elektraren s poldrugim milijonom Kilovatt. Leta 1922 je bila moč šele 10.000, leta 1923 12.000, l. 1924 16.000, lani pa 62.000. Zlasti velik je bil skok od 1924 na 1925. Upajo, da bodo v 10 letih izvedli ves načrt. V velikih industrijskih centrih električnih naprav še zelo primanjkuje in bo trajal ta nedostatek najmanj še dve leti. Kar je elektrarn zgrajenih, jim pa manjka kuriva. Načrt bodo še revidirali in bodo male in srednje elektrarne na korist velikih še bolj prikražali. V načrtu je tudi elektrifikacija železnic. Najprvo je pač treba zboljšati prometna sredstva, da se tako omogoči lažji dovoz nafte iz petrolejskih okrajev.

Jez čez Nil. Kakor že vemo, so zgradili Angleži v Sudanu jez čez Modri Nil. Sedaj je dogotovljen. 3040 m je dolg in nad temeljnimi zidovjem 39.5 m visok. Največja širina je 6 metrov, vsebina tam 424.000 m³. Na sekundo gre skozi zatvornice 420 m³ vode. Vsebinska ježežena vode znaša 485 milijonov m³; glavni namakalni kanal je 150 km dolg. Stroški zgradbe so znašali 1.700.000.000 Din.

Najvišja vodna naprava v Evropi se nahaja v Lechtalških Alpah, 2200 metrov nad morjem. Poleg tamošnje planske koče je majhno jezerce, skoz koje teče potok. 22 m nad kočo so potok zajeli z jezom in so ga po 110 m dolgi cevi napeljali do koče; padec znaša 16 metrov. Ob koči so napravili vodno napravo, obsegajočo dva kvadratna metra; stoji na podstavku 50 × 50 cm². Material so znosili nosači iz doline gor, od 760 na 2200 m, torej nad 1400 metrov.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje vse spedijske poste, reekspedicije, vskladističenja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje ocarinjenje, carinske reklamacije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Ljubljanska borza.

V petek, 21. maja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 76.50, bl. 77.50; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 312, bl. 315; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaklj. 195; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantilna banka, Kočevje den. 100; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 865, blago 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 85; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 320, bl. 338; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 30; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

Blago: Brzjavni drogovi (smreka, jelka, bor) 7.50 m, prem. v sred. 16—18 cm, v vrhu 13 cm, ca 30%, 8.50 m, prem. v sred. 17 do 19 cm, v vrhu 14 cm, ca 70%; 8 m, na vrhu 12—13 cm, 10%; 9 m, na vrhu 12—13 cm, 15%; 10 m, na vrhu 12—14 cm, 10%; 11 m, na vrhu 13—15 cm, 40%; 12 m, na vrhu 13 do 15 cm, 10%; 13 m, na vrhu 14—16 cm,

5%; 14 m, na vrhu 14—16 cm, 5%; 15 m, na vrhu 14—16 cm, 5%; blago zdravo, ravno, obeljeno, primerno suho, glave ravne, feo vag. meja den. 300; hrastovi železniški pragovi, 12 × 14, 1.20 m, feo vag. meja den. 9.50; hrastovi železniški pragovi, 12 × 18, 1.50 m, feo vag. meja den. 15.50; smrekove deske, 12, 18, 24, 38, 48 mm, od 16 cm šir. napr., I, II, ostrorobne, paral. s prižaganimi konci feo vag. Sušak 2 vag. den. 580, blago 580, zaklj. 580; smrekove deske, 18 in 24 mm, od 16 mm šir. napr., I, II, ostrorobne, paral., feo vag. Postojna tranz. 2 vag., den. 540, bl. 540, zaklj. 540; pšenica bačka 76/77 kg, 2%, feo vag. Novi Sad bl. 306; koruza, suha, zdrava, feo vag. Novi Sad okolica 1 vag., den. 135, bl. 135, zaklj. 135; koruza inzulanka, feo vag. slov. post. bl. 165; koruza činkvatin, feo Oosijek bl. 215; koruza činkvatin baranjski, feo Osijek bl. 212.50; ajda, feo vag. slov. post. bl. 260; proso rumeno, feo vag. slov. p. bl. 210; rž, feo vag. slov. p. bl. 200; krompir beli, feo vag. slov. postaja bl. 60; seno polsladko, v balah, feo vag. slov. post. bl. 60.

TRŽNA POROČILA.

Dunajska borza za kmetijske produkte (19. t. m.). Na ameriških tržiščih zadnje dni cene niso pokazovale posebnih sprememb. Stanje posevkov povprečno

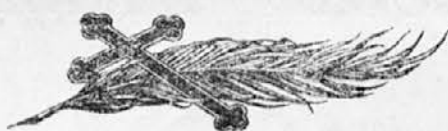
zadovoljuje, vendar je danes še nepregledno, da bi se mogla izreči končna sodba. Na Dunaju je ponudba slaba, a tudi razpoloženje za nakupovanje je minimalno, tako da ne pride do kakšnih znatnejših skokov cen. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 42.75—43.25; madžarska potiska 46.25 do 48.50; rž: marchfeldska 27.25—27.75; ječmen: domači 30—33.50, slovaški 35 do 38; turščica: 21—22; oves: domači 29—30; pšenična moka: »0« (v trgovini na debelo): domača 78.50—81, madžarska 76—80, jugoslovenska 74—78 šilingov.

DOBAVA, PRODAJA.

Pri direkciji pošte v Ljubljani se bodo vršile dne 30 junija, 1. in 2. julija t. l. dražbe za dobavo raznih pisarniških potrebščin v vrednosti od približno 100.000 dinarjev, za dobavo okroglo 1300 kg motvoza in okroglo 1300 kg svinčenih pečetov. — Pogoji so na vpogled v uradnih urah pri ekonomskem oddelku te direkcije.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. maja t. l. ponudbe za dobavo 2000 kom. šivalnih jermenov; do 1. junija t. l. za dobavo transmisije in jermenov. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. Direkcija državnih rudnika v Brezi sprejema do 10. junija t. l. ponudbe za dobavo 2 kom. žičnih vlog za postelje. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. maja t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 50.000 kg slame, dne 1. junija t. l. pa glede dobave 1850 kg aleve paprike. Dne 15. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave plošč za mašenje. Dne 19. junija t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede popravila parnega kotla na državnem parobrodu »Solinc«; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 6000 kg banka-kositra.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.



Borzni svet ljubljanske borze za blago in vrednote javlja tužno vest o smrti velezaslužnega člana gospoda

dr. Karla Trillerja

ki je preminul dne 20. maja 1926.

Ljubljanska borza za katero si je pridobil blagopokojni nešteto zaslug mu ohrani trajen, hveležen spomin.



ODVETNIŠKA ZBORNICA ZA SLOVENIJO naznanja pretresljivo vest, da je njen odlični član, gospod

dr. Karel Triller

dolgo dobo njen odbornik in svetnik disciplinskega sodišča

nenadoma danes opoludne izdihnil svojo blago dušo.

Truplo blagopokojnika — ki mu ohrani cela zbornica radi njegovih velikih vrlin in zaslug ter radi tovariške zvestobe najčastnejši spomin — prepelje se v soboto, 22. t. m. ob pol 2. pri popoldne izpred hiše žalosti v Ljubljani, Nunska ulica, v Skofjo Loko, kjer bede ob 4. popoldne istega dne izročena na tamošnjem pokopališču materi zemlji.

V Ljubljani, dne 20. maja 1926.



»SLAVIJA«, jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani, naznanja žalostno vest, da ji je dne 20. maja 1926 nenadoma umrl njen prvi predsednik, gospod

dr. Karel Triller

Pokojnega se bo s spoštovanjem spominjala uprava zavoda in uradništvo.

Ljubljana, dne 20. maja 1926.

KJE SE KUPI?
Le pri trdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phönix.
Istolam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika. Ponk o vezenju na stroj brezplačno! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Galanterija
ler modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezene, gumbe modne, biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože jedilno orodje, škarje itd. vse to se dobi najugodnejše pri

JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko. Na malo.

ŠTAMPILJE
PEČATI
ETIKETE

graveur
ANTON ČERNE
LJUBLJANA
Kongresni trg 10
Ustanovljeno leta 1903

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN, Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike!

Brodarsko akcionarsko društvo
Sedež: Beograd „OCEANIA“ Ravnateljstvo: Sušak
Glavno odpravništvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga
Jadransko morje, Marseille, Španija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita	vsakega 1. meseca
„ „ Šibenika	4. „
„ „ Sušaka	10. „
„ „ Trsta	18. „

pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelono, Valencijo, Oran, Meilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Teneriffe in Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih medlukah.

Pejnajstidnevna trgovska proga za Egejsko morje
iz: Sušaka, Trsta, Splita, eventualno iz Gruža za: Patras, Kalamato, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metileno, Chios, Smirno, po potrebi Ghytion, Dedeagač, Rodi, Kandijo in Kanejo.
Za pojasnila se je obrniti na ravnateljstvo na Sušaku in glavno odpravništvo v Trstu ali na društvena zastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.

Vsakomur se nudi prilika sčasoma svoj obrat povečati.
Pojasnila daje samo proti znamki Din 1.— A. Ek ar, Ljubljana, Tržaška cesta (Dom in stan).

„SAVA“
obče zavarovalna d. d.
V ZAGREBU
Lastni garancijski fond nad Din 30.000.000.—.

USTANOVITELJI:
Hrvatska eskomptna banka, Zagreb,
Jadransko-Podunavska banka d. d., Beograd,
Prva hrvatska štedionica, Zagreb,
Srpska banka d. d., Zagreb,
Zemaljska banka d. d., Beograd,
Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu, Sarajevo.

GENERALNI ZASTOP ZA SLOVENIJO
V LJUBLJANI
Sv. Petra cesta šte. 2
Posluje v vseh zavarovalnih strokah
Brzojavni naslov: »SIGURSAVA«.
Tel. št. 434.

TISKARNA MERKUR
Trgovsko-industrijska d. d.
Ljubljana
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Telefon št. 552
Štečen pri pošti. Tek. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d.
Lastna knjigovoznica.

MOTOCIKLI B. S. A. — Najbolj sigurni in ekonomični za trgovska potovanja. Nove znižane cene za 1926. Tel. 256
Jugo-Auto Ljubljana

Trgovci, inserirajte v Trgovskem listu!

Trgovci, naročajte „TRGOVSKI LIST“!



ZDRUŽENE PAPIRNICE VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE D. D. V LJUBLJANI javljajo pretresljivo vest, da je predsednik njihovega upravnega sveta gospod

dr. KAREL TRILLER

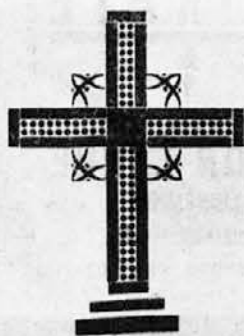
odvetnik, predsednik Ljubljanske kreditne banke, član Upravnega odbora Narodne Banke Kraljevine SHS, član Predsedništva Zveze industrijcev itd., itd.

danes nenadoma preminul.

Naša tvrdka je izgubila v mnogo prerano preminulem svojega ustanovitelja, ki je ustvaril temelj njenemu obstoju in ki mu je bila stalna srčna skrb njeno prospevanje.

Nepozabnega blagopokojnika bomo pogrešali vselej in vedno.

V LJUBLJANI, dne 20. maja 1926.



Javljamo tužno vest, da je danes nenadoma preminul naš predsednik in dolgoletni upravni svetnik, gospod

dr. Karel Triller

odvetnik, predsednik Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani, predsednik Jugoslovanske zavarovalne banke Slavija d. d. v Ljubljani, podpredsednik Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke v Zagrebu, član upravnega odbora Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu, član predsedništva Zveze industrijcev v Ljubljani itd., itd.

Nepozabnemu, velezaslužnemu predsedniku, ki je procvitu in razmahu našega zavoda posvetil neumorno in požrtvovalno svoje sile in si pridobil zanj trajnih, nevenljivih zaslug, ohrani naš zavod vedno časten in neizbrisen spomin.

V Ljubljani, dne 20. maja 1926.

Upravni svet, nadzorstvo in ravnateljstvo
Ljubljanske Kreditne banke v Ljubljani.